

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

Gooi Uw geld niet in het BRON - water!

VANDAAG, 31 JULI 1962, is de datum waarvoor Johannes Bron, wichelroedeloper en koopman in anti-aardstraalkastjes, de totale vernietiging van de befaamde mummies in het kerkje van het Friese dorp Wieuwerd heeft aangekondigd.

Ontelbare Nederlanders zijn nieuwsgierig naar de afloop, sommigen zijn er zelfs bang voor. Dat is een hoogst opmerkelijk feit. Want noch voor nieuwsgierigheid noch voor vrees bestaat enige reden.

Als Hannes Bron van het „electronbombardement“ met zijn kastje afziet, gebeurt de mummies niets. En als hij zijn bombardement toch uitvoert, gebeurt de mummies..... ook niets. Absoluut niets. Zij zullen even roerloos op hun laatste rustplaats blijven liggen als nu reeds sinds mensenheugenis het geval is. Men zal zich hiervan kunnen overtuigen, als de kerkvoogdij van Wieuwerd over enkele dagen het publiek weer tot de grafkelder zal toelaten.

De feilloze zekerheid, waarmee het bovenstaan kan worden geponeerd, be-

rust op het feit, dat de wetenschap zich uiteraard grondig met aardstralen, wichelroeden en kastjes heeft beziggehouden. Een speciaal onderzoek werd gewijd aan de mummies in Wieuwerd, waarbij de oorzaak van de mummificering precies werd vastgesteld.

De nestor van de geleerde onderzoekers is de 78-jarige dr. ir. C. K. van Daalen te Bilthoven, die zich bereid verklaarde de vragen te beantwoorden, welke thans als gevolg van de aangekondigde Bron-stunt door het grote publiek worden gesteld.

Startsein in 1932

VRAAG: Mogen wij beginnen met uw opleiding?

Antwoord: In 1906 te Wageningen afgestudeerd, vijf jaren rijksproefstation en middelbaar landbouwonderwijs, in 1911 rijkslandbouwconsulent in Utrecht. Ik had 't hier ontzettend naar mijn zin, zodat ik, ook na mijn proefschrift in 1928, hier 35 jaren ben gebleven. In 1946 benoemde minister Mansholt mij tot inspecteur van de landbouw, belast met landbouwkundig onderzoek voor

akker- en weidebouw. Ik bleef dit tot 1952, ik was toen 67.

Vraag: Wanneer begon het geschrijf over aardstralen?

Antwoord: In 1932. Toen voltooidde de Duitser Von Pohl zijn boek „Aardstralen als ziekteverwekkers“. Volgens hem stijgen uit de aarde loodrecht stralen op, die wichelroeden doen uitslaan en de oorzaak van ziekten bij mens, dier en plant zijn. Hij noemde ze aardstralen. Men kan zich, aldus Von Pohl, tegen hen wapenen door bestraalde plekken te vermijden en „afschermparaten“ (kastjes) te gebruiken.

„Niet openen!“

VRAAG: Maakte Von Pohls nieuwe leer opgang?

Antwoord: De meeste aanhang kreeg hij in Duitsland, Zwitserland en Nederland. Vele wichelroedeloopers in ons land zagen hierin een goede kans op geldelijk gewin. De prijzen van hun kastjes liepen van 40 tot 1300 gulden.

Vraag: Wat zat er in die kastjes?

Antwoord: De koper werd gewaarshuwd ze nooit te openen, onder het voorwendsel dat dan de „werking“ terstond zou ophouden. De justitie stoorde zich natuurlijk niet aan dat verbod. In het noorden des lands bleek een boere knecht lege, dichtgesoldeerde blikken te verkopen voor f 750 per stuk. Soms zaten er roestige spijkers, wat metalen plaatjes, een kapotte wekker of andere rommeltjes in. Vele kastjeskooplui zijn wegens oplichting veroordeeld.

Pure verbeelding

VRAAG: Wist de rechterlijke macht zich geruggeleund door een wetenschappelijke weerlegging van Von Pohl's beweringen?

Antwoord: Meestal was het bedrog zo zonneklaar, dat de rechter ons niet nodig had. Het wetenschappelijk onderzoek kwam na de oorlog. Tussen 1948 en 1952 stelde onze Koninklijke Nederlanden prof. Clay in Amsterdam en prof. twee werkgroepen in. Voorzitters werlandse Akademie van Wetenschappen Oort in Wageningen. Een derde werkgroep stond onder leiding van prof. Heyn in Delft. Ik was secretaris van de landbouwgroep. Wichelroedeloopers konden hun werkwijze demonstreren. Vele kastjes werden onderzocht. Hon-

(Slot op pag. 4)

Spektakel in Wieuwerd

EEN BEWERKING van bijgaand artikel werd gepubliceerd in „De Telegraaf“ van dinsdag 31 juli, enkele uren voordat de kastjeskoopman Johannes Bron zijn „aanval“ op de mummies van Wieuwerd zou doen. Hannes Bron was daartoe uitgedaagd door een weekblad.

Het spektakel vond geen doorgang. Dat is enerzijds juist, omdat niemand een reclamestunt van een onkundige diletant wetenschappelijk au sérieux kan nemen. Dat is anderzijds jammer, want ware de stunt doorgedaan, dan zou het jammerlijke „resultaat“ de waardeloosheid van de dure Bronkastjes hebben aangetoond. Geen wonder dat Hannes Bron, toen hij eenmaal wist niet te mogen en niet te moeten optreden, lachend in Wieuwerd verscheen en kort daarop nog steeds lachend uit Wieuwerd verdween.

Dat de heer Bron overigens minder in de wetenschap dan in geld verdienen is geïnteresseerd, wordt duidelijk door het feit dat hij zijn kastjes niet aan een wetenschappelijk onderzoek heeft onderworpen, maar zich met een zakenman heeft geassocieerd, die in de kastjeshandel brood ziet — zoals hij zelf meedeelde. Dat is in elk geval eerlijker dan de pseudo-serieuze en quasi-wetenschappelijke bakerpraatjes van Hannes Bron.

De ARMBAND van de MEDICUS

DE ARMBAND DIE LEVENS REDT — zo noemt de Amerikaanse chirurg dr. C. Collins zijn registratieplaatje, waarop de „verborgen medische problemen” van de drager staan.

Sinds 1953 houdt dr. Collins een ware kruistocht door de wereld om deze armband overal ingevoerd te krijgen. De bedoeling is, dat iedereen die lijdt aan suikerziekte, epilepsie, hemofilie, hartziekte of die allergisch is voor medicijnen als sulfa, penicilline of voor sera, dit laat graveren op een zogenaamde „Medic Alert” embleem.

Wanneer er een ongeluk gebeurt, behoeven de artsen slechts op het embleem te kijken om te weten wat zij niet mogen toedienen. Bovendien kunnen zij dag en nacht een centrale bellen, waar de medische gegevens van alle Amerikanen met een Medic Alert-embleem zijn verzameld.

Miljoenen mensen

DR. COLLINS ZEGT: „Met het bevorderen van de Medic Alert-gedachte red ik meer levens dan met opereren. In de Verenigde Staten sterft elke vijf dagen een patiënt na toediening van penicilline. Ongeveer vijf percent van de mensen is allergisch voor deze stof, in min of meer ernstige mate. In de Verenigde Staten zijn omstreeks 4.5 miljoen suikerzieken en 1.5 miljoen

mensen lijden aan vallende ziekte. Tien tot veertig percent van alle mensen vertonen allergische reacties bij een tweede toediening van stoffen met paardenserum (tetanus anti-toxine, gangangreen, meningitis en difterie-anti-toxine).

De suikerzieken, hartlijders en mensen die aan reumatiek lijden nemen veelal dagelijks medicijnen. Wanneer zij plotseling zonder de dagelijkse dosis moeten — bijvoorbeeld bij bewusteloosheid, na een verkeersongeluk — ontstaat een gevaarlijke dreiging. Zij kunnen bewusteloos raken en overlijden, vóórdat men weet wat er aan de hand is.

Naar rouwkamer

HET IS WEL GEBEURD, dat de politie suikerzieken en lijders aan epilepsie wegens dronkenschap in de cel stopte en dat de mensen sterven. Dat kun je de politie niet kwalijk nemen; iemand zonder medische training ziet het verschil moeilijk. Maar wanneer dergelijke mensen een Medic Alert-embleem dragen — en de politiemannen móéten daar op letten — kunnen die afschuwelijke situaties niet ontstaan.

Zo is het ook goed te weten of iemand allergisch is voor bijensteken, of iemand contactlenzen draagt. En vooral moet op het Medic Alert-embleem

staan, of de drager geopereerd is aan het strottenhoofd en daardoor ademt. EHBO-ers leren om een gewonde toe te dekken, mar wanneer zij niet weten dat hij door het strottenhoofd ademt, kan de man stikken. In Amerika is een verkeersslachtoffer, nadat een broeder een spiegel voor diens mond had gehouden om te zien of hij nog ademde, naar de rouwkamer gebracht. Maar hij leefde!

Reeds 85.000

DR. COLLINS IS BEZETEN van het denkbeeld de Medic Alert-ketting over de gehele wereld erkend en toegepast te krijgen. Hij reist thans zes weken door Europa om medestanders te vinden. Hij bezoekt daartoe voornamelijk leden van Lions Clubs en Rotarians, die voor deze dienst aan de gemeenschap grote belangstelling hebben. In Nederland heeft hij een enthousiast helper gevonden in de specialist voor allergische ziekten jhr. dr. W. J. Quarles van Ufford te Utrecht. Voorts reist dr. Collins naar Bonn, Zürich en Milaan om zijn idee te verbreiden.

In de Verenigde Staten lopen thans meer dan 85.000 mensen rond met een Medic Alert-embleem. Maar het moeten er meer worden, naar schatting komt een kwart van de bevolking voor het registratieteken in aanmerking. De deelnemers storten een keer \$ 5 en krijgen dan naar keuze een armband of halsketting. Die vijf dollar zijn nog niet genoeg. Maar dr. Collins is zo enthousiast voor het denkbeeld, dat hij er zelf al 80.000 dollar aan heeft uitgegeven!

Twee jaar geleden heeft hij in verband met zijn kruistocht zelfs zijn ziekenhuis (het Lilian Collins-ziekenhuis, gebouwd door zijn vader) verkocht. Maar waarom doet hij dit alles?

Eindelijk, bijna verlegen, komt het eruit: „Toen mijn dochter Linda veertien jaar was werd zij geraakt door een kogeltje uit een windbuks. De dokter wilde haar een anti-tetanus-injectie geven, maar voorzichtigheidshalve deed hij eerst een huidtest. Linda reageerde daar zo scherp op, dat zij vijf minuten later bewusteloos werd en onmiddellijk naar een zuurstoftent moest worden gebracht. Zij is een week in het ziekenhuis geweest. Daarna waren wij doodsbang dat zoiets nog eens zou gebeuren; wij bonden papieren op haar arm, wanneer zij ging dansen en zwemmen droeg zij altijd brieven bij zich waarin stond: geen anti-tetanus. Dat heeft ons aan het denken gezet, en samen hebben wij dit systeem bedacht. Ik zal de rest van mijn leven aan de Medic Alert besteden, want is er een eenvoudiger manier om levens te redden?”

(Overgenomen uit het Algemeen Handelsblad).

Dr. R. E. WIERENGA treedt af

IN ONZE BESTUURSVERGADERING van 27 maart 1954 was dr. R. E. Wierenga als gast aanwezig. Het was in deze vergadering, dat de Vereniging tegen de Kwakzalverij besloot steun te geven aan haar redacteur van het maandblad door een redactiecommissie samen te stellen. Tevoren was immers steeds een medicus of een pharmacoloog als redacteur opgetreden, doch in die jaren was het besluit gevallen een journalist als redacteur aan te stellen, in de overtuiging dat daardoor de leesbaarheid van het maandblad zou worden vergroot. Daarbij moest natuurlijk wel rekening gehouden worden met het feit dat een journalist-redacteur weer geen deskundige was of zou kunnen zijn op het terrein van de kwakzalverij, daar dit terrein immers dat van de medicus en van de pharmacoloog zou overlappen. Het bestuur prees zich zeer gelukkig dr. Wierenga in die vergadering bereid te vinden het medisch-redacteurschap in de redactiecommissie op zich te nemen. Sindsdien bleek dr. Wierenga een zeer ijverig en toegewijd lid van deze commissie te zijn, talloze artikelen zijn in de loop der jaren van zijn hand verschenen. Zijn belangstelling voor onze vereniging bleek ook

uit de grote regelmaat waarmee hij de bestuursvergaderingen bezocht, op welke vergaderingen hij een graag geziene gast was. Op 3 december 1960 werd hij op de jaarvergadering tevens tot lid van het bestuur benoemd.

Kort geleden liet dr. Wierenga weten, dat het reizen van Barchem naar Amsterdam hem te vermoeiend werd en dat hij meende voor zijn taken als lid van de redactiecommissie en als lid van het bestuur te moeten bedanken. Wanneer wij bedenken dat hij reeds in 1912 het artsdiploma behaalde, dan kunnen wij ons voorstellen dat hij meende deze taken nu te moeten overdragen aan jongere krachten. Wij kunnen slechts onze dank uitspreken voor het vele dat hij als arts voor zijn patiënten heeft gedaan alsook voor het vele werk dat hij ten behoeve van de bestrijding van de kwakzalverij heeft verzet.

Wij hopen dat dr. Wierenga nog vele jaren van zijn geliefd Barchem zal mogen genieten, zijn ervaar overtuigd dat zijn belangstelling voor ons streven en ons maandblad behouden zal blijven — en achten het niet onmogelijk dat hij nog wel eens in de pen zal klimmen.

Dr. Wierenga, hartelijk dank.

H. H. FUNKE

De ARMBAND van de KWAKZALVER

DE KWAKZALVERIJ IS onderhevig aan bepaalde golfbewegingen: men brengt een bepaald „geneesmiddel” op de markt, doet daarmee enige tijd zaken en schakelt over op een ander „geneesmiddel”, zodra de goegemeente zich door de luide loftuitingen op het eerste niet meer laat begoochelen. Het onverkochte restant wordt zuinig bewaard en na verloop van enkele jaren opnieuw in de verkoop gebracht, zo nodig onder een andere naam.

Aangezien amuletten van allerlei soort tot het assortiment van menige kwakzalver behoren, valt ook op dat terrein de golfbeweging te herkennen. Op het ogenblik zijn armbanden de grote mode. Armbanden met toverkracht. Armbanden met wonderbare uitwerking. Armbanden die van de drager een ander mens maken. Dat zeggen althans de kooplui die deze armbanden proberen kwijt te raken aan argeloze en/of wanhopige zieken.

Opzienbarend

EEN BEDRIJF DAT zulke „geneeskrachtige” armbanden verkoopt is de firma Terra Branca in Haarlem, eigenaar J. Ides in Den Haag. In het maandelijks verschijnende Branca Bulletin (ondertitel: „Levenskunst, eubiotiek en macrobiotiek, vitamine voor de gezondheid van lichaam en geest”) prijst het bedrijf zijn producten aan. Hoewel dit blaadje slechts enkele jaren oud is, kan het bogen op een zeer opzienbarende inhoud. In de jaargang 1960 bijvoorbeeld treft men onder meer de volgende schokkende artikelen aan: „Eigen urine als geneesmiddel. Eierschalen als geneesmiddel. Moedermelk tegen bloedkanker en atoombommen. Moedermelk als wondermiddel. Over de bloedstelpende eigenschappen van apenootjes. Hooikoorts en de behandeling hiervan met eigen urine. Een elixer uit de asiatische levenswortel.” En zo maar voort...

De heer Ides vat zijn spullen samen onder de weidse verzamelnaam „Branca's Biogene Geneesmiddelen”. Aan deze biogene (= levenwekkende) goederen blijkt thans de wonderarmband te zijn toegevoegd.

„Niet erg pluis”

EEN HALF JAAR geleden schafte de bejaarde heer W. te A., die met psychische moeilijkheden te kampen had, zich een Terra Branca wonderarmband aan. Op de gebruikelijke prijs van f 65 kreeg hij om onbekende reden twintig procent korting, zodat de armband, „een japans product”, hem op slechts f 52 kwam te staan. Volgens zijn echtgenote werd het ding geleverd „met de belofte dat deze band magnetisch is en grote geneeskracht heeft”. Na enige tijd kreeg zij achterdocht en schreef: „Het komt mij voor dat het niet erg pluis is.”

Wij belden mevr. W. op. Zij vertelde dat zij geen resultaat van de Terra Branca wonderarmband kon bespeuren. „Weet u, meneer, als je alles geprobeerd hebt, denk je dat zo'n ding je misschien kan helpen en dan koop je 't maar, ook al kun je het geld ervoor eigenlijk niet missen.” Dat is het

trieste in vele kwakzalverhistories: dat zieke mensen met 'n smalle beurs, voor wie de medische wetenschap soms geen genezing kan brengen, als laatste noodsporang peperdure, waardeloze rommel kopen. Want „je denkt dat zo'n ding je misschien kan helpen”.

Het mirakel

NIET ALLEEN HIER te lande, ook bij onze zuiderburen zijn deze wonderarmbanden thans in de kwakzalversmode. In de „Antwerpse Post” van 23 mei 1962 wordt de „Miracle Magnetische Band” geadverteerd. De koopman die deze armband aanprijst, gaat schuil achter de Miracle Band Cy., Hovenierstraat 36-38, Antwerpen. De snorkende lofzang op zijn armbanden is van A tot Z boerenbedrog. Men oordele zelf.

De advertentie beweert: „De Miracle magnetische band is het meest afdoende voor aandoeningen als hoge bloeddruk.” Pal daarop wordt gezegd: „Te lage bloeddruk wordt er eveneens mee verholpen.” Constateert die wonderarmband zelf, of hij om de pols van een persoon met hoge bloeddruk of om de pols van iemand met lage bloeddruk wordt geschoven? En weet die wonderarmband na die wonderdiagnose dan precies, hoe hij de bloeddruk van de eerste klant moet verlagen en de bloeddruk van de tweede klant moet verhogen? En weet die wonderarm-

band soms ook nog, op welk moment hij met bloeddruk verlagen en verhogen moet ophouden?

Stralen en stromen

DE MIRACLE-ARMBAND is als geneesmiddel letterlijk tot alles in staat. Hij verzacht pijnen. Hij heeft een wonderbare werking op de algemene gezondheidstoestand van de persoon die hem draagt. Hij is afdoende tegen gewrichtsontsteking. Hij verhelpt „klimatorische” ziekten, alsook bronchitaal asthma, slapeloosheid, oververmoeidheid en krachtverlies.

Lustig zet de koopman zijn quasi medische gezwam voort: „Er zijn twee redenen waarom de Miracle magnetische band zo doeltreffend is. Door de plaats waar de Miracle magnetische band gedragen wordt dringen de stralen in het lichaam, want door het stromen langs de band wordt het bloed elektrisch geladen en vermenigvuldigen zich de ionen, waardoor de aktie zich meer ontwikkelt. Verder, wanneer een met zoutoplossing geladen vocht de magnetische stralen van de Miracle band kruist, dan brengt de fysieke hoedanigheid van opgelost zout een verandering in het bloed, wat een wonderbaar effect geeft.”

Nog heeft de armbandenkoopman niet al zijn troeven uitgespeeld. Eén heeft hij zorgvuldig bewaard: „De Miracle magnetische band werkt als een verjongingskuur.” Dat mag voorwaar de klap op de vuurpijl heten. Dames in de AOW-leeftijd worden verjongd tot bakvissen, gepensioneerde kolonels melden zich voor het juniorenelftal van hun uitverkoren voetbalclub, bejaardentehuizen worden gereorganiseerd tot jeugdthons. Het staat te vrezzen, dat de Belgische bevolkingsstatistiek volledig ontwricht zal worden. De benoeming van de armbandenkoopman tot minister voor Volksgezondheid lijkt aanstaande. Quel miracle!

BESCHAMEND

OP 1 AUGUSTUS bracht „Het Parool” een Reuter-bericht uit Londen: „Een toenemend aantal mannen en vrouwen in Londen draagt een koperen armband, die volgens sommige dragers reumatische pijnen zou wegnemen. De rage is ontstaan in een dure club in West End.”

Men lette op de laatste zin van het bericht. De wonderarmband is niet het resultaat van volhardend en gewetensvol onderzoek in medische laboratoria, in ziekenhuizen of in reumacentra. De oorsprong ligt in een „dure tent” in het Londense vermaakcentrum.

De kwakzalvers en kooplui, die deze rage hebben ontketend, hebben maar één doel: snel veel geld verdienen, desnoods door te speculeren op de wanhoop en goedgelovigheid van reumalijders. Zodra de zaken op het continent floreerden, hebben deze handige zakenlieden zich gehaast ook in Engeland een campagne voor hun dure rommel op touw te zetten.

Het contrast tussen deze geldwolven en de Amerikaanse chirurg dr. C. Collins, wiens Medical Alert-armband reeds vele mensenlevens heeft gered, is zeer duidelijk, zeer scherp en voor de geldwolven zeer beschamend.

BRON-water (Slot)

derden proeven werden genomen. In 1954-55 verschenen de rapporten der werkgroepen.

Vraag: Welke waren de conclusies?

Antwoord: Volkomen gelijklopend. Wichelroeden slaan niet uit door enige oorzaak in de bodem, maar alleen door de autosuggestie van de wichelroedeloper. Von Pohls aardstralen bestonden alleen in zijn verbeelding. Afschermapparaten zijn dus zinloos en dit werd door het onderzoek bevestigd.

Beschaamde kaken

VRAAG: Hadden deze rapporten consequenties?

Antwoord: Zeer ingrijpende zelfs. Vrijwel alle wichelroedelopers, hoewel soms diep teurgesteld, zochten een andere werkkring. (Voortgaan met hun oude beroep beschouwden zij nu als boerebedrog, waaraan zij zich niet schuldig wilden maken).

Vraag: Werkte de heer Bron toen al op dit terrein?

Antwoord: Neen. Hij kwam kort daarop aan de markt.

Vraag: Tikte niemand hem op de vingers?

Antwoord: Dat gebeurde herhaaldelijk. Hij had kastjes verkocht in het tuinbouwgebied van IJsselmuiden bij Kampen. Een tuinbouwvakonderwijzer berichtte in een vakblad, dat de betrokken tuinders „na enkele jaren met beschaamde kaken moeten toegeven, dat zij hoge bedragen hebben uitgegeven voor een waardeloos kistje met rommel erin”. Duizend gulden voor wat roestige spijkers was daar heel gewoon. Begin 1959 werd in Gorinchem een kwakzalver uit Almdijk veroordeeld, die voor f 340 per stuk Bron-kastjes had verkocht: f 40 voor hem, f 300 voor Bron.

Zotteklap

VRAAG: Is er ooit een discussie tussen de wetenschapsmensen en de heer Bron geweest?

Antwoord: Voorjaar 1959 bleek hij in het Westland ongeveer 20 kastjes te hebben geplaatst, waarmee lichtgelovige boeren en tuinders 20 maal f 1100 in het water gooiden. De Tuinbouwstudieclub in Loosduinen belegde een bijeen-

GELD, geld, geld . . . . .

GELD IS NODIG voor de kwakzalverijbestrijding. Geld voor het maandblad. Geld voor de knipseldienst. Geld voor een archief, voor correspondentie, voor het opsporen van gevallen van kwakzalverij, voor vergaderingen met autoriteiten . . . . .

Het geld dat u betaalt voor het lidmaatschap van onze vereniging wordt goed besteed. Wilt U de contributie storten op de gironummers 32237 en K 1672 (van de Amsterdamse gemeentegiro) ten name van de Penningmeester van de Vereniging tegen de kwakzalverij?

De contributie bedraagt f 7,50 per jaar.

Studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten betalen f 2,50 per jaar.

komst. Bron had toegezegd een van zijn kastjes te openen en de werking ervan te verklaren. Als deskundigen nodigde de studieclub ir. Makkink van het Natuurkundig Laboratorium in Delft en ook mij uit.

Vraag: Hoe verliep dat?

Antwoord: Zoals te verwachten viel. De heer Bron vertelde een verhaaltje dat kant noch wal raakte, o.a. over „zijn” electronen. Het kostte ir. Makkink, die dagelijks onderzoekingen met electronen verrichtte, geen moeite de natuurkundige nonsens van zijn opponent te weerleggen. Mijn taak was Brons landbouwkundige sprookjes te ontzenuwen, wat evenmin moeilijk was.

Universiteit?

VRAAG: De heer Bron beroept zich op erkenning door de Emerson University in Californië. Een desbetreffend „diploma” voert hij op de voorruit van zijn auto.

Antwoord: Deze bewering heeft het Amerikaanse ministerie van Landbouw voor mij uitgezocht. Het resultaat is verrassend: er bestaat in de gehele V.S. geen Emerson University. Er is alleen, in Boston, een Emerson-school. Daar worden — u mag wel even lachen — toneelspelers opgeleid.

Vraag: De heer Bron zegt in 1957 als enige Nederlander te zijn erkend door het „Internationaal Genootschap van Naturopatische Artsen” te Graham in Florida.

Antwoord: Het gehucht Graham telt 120 inwoners. Er is geen enkel internationaal genootschap aldaar bekend. Ook dit staat in een officieel schrijven zwart op wit.

Vraag: Hebt u de indruk, dat de heer Bron in de eerste plaats in de verkoopkansen en niet in de wetenschappelijke waarde van zijn kastjes belangstelt?

Antwoord: Ja.

Vraag: Is de kwestie Wieuwerd destijds door de geleerden onderzocht?

Antwoord: Natuurlijk. Wichelroedelopers verklaarden namelijk, dat in die kerk de hoogste aardstraalactiviteit in Nederland is „geconstateerd” en dat zij de oorzaak der mummificering zijn. Dat bleek een sprookje. Oorzaak is uitdroging onder invloed van bepaalde temperaturen en luchtdoorstroming. Toen men in een laboratorium dezelfde omstandigheden nabootste in „een tweede Wieuwerd-kelder”, deed zich bij verse ingewanden, daar opgehangen, precies dezelfde mummificering voor. Wieuwerd heeft dus totaal niets geheimzinnigs.

Vraag: Gaat u naar Brons stunt in Wieuwerd kijken?

Antwoord: Nee, waarom zou ik? Ik weet immers bij voorbaat, wat er gaat gebeuren: niets, absoluut niet. Wat bij mij nog zwaarder weegt, is dit: ik woon graag wetenschappelijke experimenten bij, maar geen exhibities van onkundige diletantanten.

M. G. EMEIS Jr.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, *Arts te Hilversum, Voorzitter*; E. Mijnaerends, *Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter*; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, *Secretaris*; L. Brest te Amsterdam, *Penningmeester*; Mej. E. H. Hengeveld, *Arts te Zwolle*; Dr. H. H. Funke, *Arts te Amsterdam*; Mr. J. E. Goudsmit, *Kantonrechter te Haarlem*; Dr. H. H. Scholten, *Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem*; H. Dijkstra, *Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam*; A. Verschuur, *Arts te Amsterdam*; Mr. J. D. van den Berg, *Rechter te Arnhem*; Mr. G. C. M. van Nijnatten te Voorburg, *Referendaris bij het Ministerie van Justitie*; Dr. J. H. Ligterink, *Arts en Apotheker te Amsterdam*; Dr. R. E. Wierenga, *Arts te Barchem* en J. E. Bouter, *Apotheker te Zwolle*.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters . . . . . f 2,50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.